

BESLUTSFÖRSLAG

Friberg, Jennifer
Jennifer.Friberg@skane.se

Datum 2024-03-19
Ärendenummer 2023-POL000005

1 (6)

Region Skånes årsredovisning 2023

Ordförandens förslag

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige följande

1. Regionfullmäktige fastställer förslag till årsredovisning för Region Skåne avseende år 2023.
2. Regionfullmäktige ianspråktar 1 015 miljoner kronor från resultatutjämningsreserven och åberopar synnerliga skäl för att inte återställa resterande underskott 2023 inom tre år utan på längre sikt.

Regionstyrelsen beslutar följande

1. Regionstyrelsen fastslår att den verksamhet som under 2023 bedrivits i Region Skånes samtliga helägda bolag har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Sammanfattning

Region Skånes samlade resultat 2023 är -4 035 miljoner kronor vilket är en negativ avvikelse med -3 195 miljoner kronor mot budgeterat resultat. Årets resultat uppgår till -7,8 procent av de samlade intäkterna från skatter, statsbidrag och utjämning. Resultatet är 6 932 miljoner kronor sämre än jämfört med 2022.

Det finansiella målet gällande skuldsättning har uppnåtts för 2023. Målen för självfinansiering av investeringar och resultat har däremot inte uppnåtts under 2023, vilket är negativt och visar behovet av att uthålliga förbättringar krävs, för att långsiktigt stark ekonomi ska kunna uppnås. Det lagstadgade balanskravet innebär en miniminivå där intäkterna varje år måste balansera kostnaderna. Efter ianspråktagande av 1 015 miljoner kronor från resultatutjämningsreserven (RUR) uppgår balanskravsresultatet 2023 till -2 867 miljoner kronor. Ett negativt balanskrav ska, i normalfallet, återställas inom tre år. De tillfälliga kostnaderna 2023 och 2024 relaterade till ändrade parametrar för beräkning av pensionsåtaganden är av den storleksordningen att det krävs mycket långtgående åtgärder för att efterkomma reglerna för balanskrav inklusive återställande av

underskott. De stora ingrepp i verksamheten alternativt kraftiga skattehöjningar som skulle krävas för att återställa underskottet inom tre år, skulle medföra mycket negativa effekter för både Region Skåne och på samhällsnivå, vilket inte står i proportion till nyttan med att bokstavligt följa balanskravet. Sådana åtgärder strider därför mot god ekonomisk hushållning, som är den överordnade principen för den ekonomiska hanteringen i kommunsektorn.

Genom att från och med budgetåret 2026 återgå till strikt följsamhet mot de finansiella målen, inkluderande en resultatnivå på 2 procent av skatter, utjämning och generella statsbidrag, kommer Region Skånes balansräkning successivt att återställas, innebärande att de ackumulerade årsresultaten 2026-2028 ska täcka de 2,8 miljarder kronor som är föremål för åberopande av synnerliga skäl i årsredovisningen för 2023. Med beaktande av att ingående återställningskrav saknas, att resultatutjämningsreserven (RUR) upplöses och att synnerliga skäl åberopas enligt resonemanget ovan, finns inget återställningskrav kvar vid utgången av 2023.

I ärendet finns följande dokument:

1. Beslutsförslag 2024-03-19
2. Region Skånes årsredovisning 2023

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

I årsredovisningen redovisas året som gått, i enlighet med 4 kapitlet i den kommunala redovisningslagen. Samtliga länkar som finns med i rapporten är inte till underlag för beslut i detta ärende, utan finns med för att få fördjupad kunskap. Årsredovisningen publiceras främst i digital version men ett begränsat antal tryckta årsredovisningar kommer också att finnas.

Region Skånes samlade resultat 2023 är -4 035 miljoner kronor vilket är en negativ avvikelse med -3 195 miljoner kronor mot budgeterat resultat. Årets resultat uppgår till -7,8 procent av de samlade intäkterna från skatter, statsbidrag och utjämning. Resultatet är 6 932 miljoner kronor sämre än jämfört med 2022. Huvudsaklig förklaring är en hög nettokostnadsutveckling som överstiger budget med 8,8 procent. Intäkterna från skatt, utjämning och generella statsbidrag överstiger budget med 2,1 procent. Verksamhetens nettokostnad gav ett underskott på 4 236 miljoner kronor och finansnettot summeras till ett underskott på 42 miljoner kronor inklusive värdesäkring av pensionsskuld. Intäkterna från skatt, utjämning och bidrag blev sammanlagt 1 083 miljoner kronor bättre än budgeterat. Verksamhetens intäkter gav ett överskott på 1 215 miljoner kronor och personalkostnaderna uppvisade ett utfall på 1 979 miljoner kronor högre än budget. Omkostnaderna översteg budgeterad nivå med 3 554 miljoner kronor,

medan de finansiella pensionskostnaderna blev 81 miljoner kronor högre än budget.

Enligt kommunallagen ska mål och riktlinjer av betydelse för god ekonomisk hushållning anges. För att uppnå god ekonomisk hushållning och visionen Framtidstro och livskvalitet måste de fem övergripande mål som Region Skåne har beslutat om i verksamhetsplan och budget 2023 med plan för 2024–2025 uppnås. Utifrån den verksamhet som bedrivits under 2023 blir den samlade bedömningen att såväl pågående som planerade åtgärder måste fortsätta och i vissa fall ytterligare förstärkas, för att målen rörande både ekonomi och verksamhet ska kunna uppnås. Bedömning av den övergripande måluppfyllelsen 2023 är att målen delvis är uppfyllda.

Balanskravet innebär en miniminivå där intäkterna varje år måste balansera kostnaderna. Efter ianspråktagande av 1 015 miljoner kronor från resultatutjämningsreserven (RUR) uppgår balanskravsresultatet 2023 till -2 867 miljoner kronor. Det övergripande kravet på Region Skånes ekonomi är att man ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. Detta är portalparagrafen i kommunallagens ekonomikapitel (11 kap 1 § KL). Balanskravet är ett minimikrav, medan kravet på god ekonomisk hushållning innebär att ekonomin i Region Skåne på längre sikt ska konsolideras med hänsyn till bland annat det samlade pensionsåtagandet och behovet av reinvesteringar. Ett eventuellt negativt balanskravsresultat ska återställas inom tre år (11 kap 12 § KL). Regionfullmäktige kan åberopa synnerliga skäl för att inte återställa ett negativt resultat (11 kap 13 § KL).

Kostnaderna för kommunernas och regionernas avtalspensioner ökar dramatiskt – särskilt åren 2023-2024. Mellan 2022 och 2024 fördubblas pensionskostnaderna för sektorn. Det är främst den höga inflationen som ligger bakom kostnadsökningarna. Enligt aktuella prognoser från SKR och KPA minskar dock pensionskostnaderna rejält 2025 och 2026, vilket är avhängigt den snabba nedgång i inflationstakten som förväntas. Jämfört med 2022 är Region Skånes pensionskostnader 4,3 miljarder kronor högre 2023 och ytterligare cirka 1,2 miljarder kronor 2024. Den inflationsrelaterade kostnaden av tillfällig karaktär 2023 är i nivå med det negativa balanskravsresultatet.

Som nämnts ovan är god ekonomisk hushållning det överordnade lagkravet medan balanskravet är den lägst acceptabla resultatnivån. Det ska dock noteras att de båda målen har olika tidshorisont. Balanskravet är ett årligt mått, medan god ekonomisk hushållning tar sikte på att ekonomin ska konsolideras i ett längre perspektiv utifrån bland annat den viktiga principen om rättvisa mellan generationer. Enligt förarbetena är det angeläget att riktlinjerna för god ekonomisk hushållning (11 kap 1 § KL) tar sikte på det strategiska, mer långsiktiga perspektivet, det vill säga längre än det budgetperspektiv på ett år eller den plan för tre år som behandlas i 11 kap. 4 § KL. Av detta följer, att det under speciella omständigheter, faktiskt kan vara så att en strikt tillämpning av

reglerna för balanskrav och återställande av underskott kan stå i motsatsförhållande till god ekonomisk hushållning.

De tillfälliga kostnaderna 2023 och 2024 relaterade till ändrade parametrar för beräkning av pensionsåtaganden är av den storleksordningen att det krävs mycket långtgående åtgärder för att efterkomma reglerna för balanskrav inklusive återställande av underskott. Att till exempel via tillfällig skattehöjning öka intäkterna eller genom kraftfulla kostnadsreduktioner kompensera för de tillfälliga merkostnaderna 2023-2024 är enligt Region Skånes mening inte förenligt med god ekonomisk hushållning. Tvärtom skulle det skapa en ryckighet i planering och styrning av både ekonomi och verksamhet som måste beaktas, om man ska uppnå lagstiftarens andemening med vad god ekonomisk hushållning i grunden innebär. Värdesäkringen av pensionerna påverkar heller inte likviditeten förrän om många år. De tillfälliga kostnadsökningarna uppstår direkt men är hänförliga till en post som till sin natur är långsiktig. De stora ingrepp i verksamheten alternativt kraftiga skattehöjningar som skulle krävas för att återställa underskottet inom tre år, skulle medföra mycket negativa effekter för både Region Skåne och på samhällsnivå, vilket inte står i proportion till nyttan med att strikt följa balanskravet. Sådana åtgärder strider därför mot god ekonomisk hushållning, som är den överordnade principen för den ekonomiska hanteringen i kommunsektorn.

Mot bakgrund av ovanstående resonemang är det därför Region Skånes uppfattning, att ett åberopande av synnerliga skäl för att inte återställa underskott inom tre år utan på längre sikt relaterade till ändrade beräkningsparametrar för pensioner, är förenligt med god ekonomisk hushållning.

Mot bakgrund av ovanstående resonemang är ett åberopande av synnerliga skäl för att inte återställa underskott 2023 inom tre år utan på längre sikt förenligt med god ekonomisk hushållning.

Genom att från och med budgetåret 2026 återgå till strikt följsamhet mot de finansiella målen, inkluderande en resultatnivå på 2 procent av skatter, utjämning och generella stadsbidrag, kommer Region Skånes balansräkning successivt att återställas, innebärande att de ackumulerade årsresultaten 2026-2028 ska täcka de 2,8 miljarder kronor som är föremål för åberopande av synnerliga skäl i årsredovisningen för 2023.

Med beaktande av att ingående återställningskrav saknas, att resultatutjämningsreserven (RUR) upplöses och att synnerliga skäl åberopas enligt resonemanget ovan, finns inget återställningskrav kvar vid utgången av 2023.

Uppsikt över verksamhet som bedrivs av andra juridiska personer

Bolagens rapportering av ekonomi och verksamhet ingår som del i årsredovisningen. Samtliga bolag redovisar årsresultat t (innan

bokslutsdispositioner och skatt) som minst innebär en balanserad ekonomi. Därtill har moderbolaget lämnat koncernbidrag om 3,7 miljoner kronor till Malmö Opera och Musikteater Ab, och Skåne Care AB har lämnat koncernbidrag om 0,9 miljoner kronor till Skånes Dansteater AB.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Det lagstadgade balanskravet innebär en miniminivå där intäkterna varje år måste balansera kostnaderna. Med beaktande av att ingående återställningskrav saknas, att resultatutjämningsreserven (RUR) upplöses och att synnerliga skäl åberopas enligt resonemanget ovan, finns inget återställningskrav kvar vid utgången av 2023. Genom att från och med budgetåret 2026 återgå till strikt följsamhet mot de finansiella målen, inkluderande en resultatnivå på 2 procent av skatter, utjämning och generella statsbidrag, kommer Region Skånes balansräkning successivt att återställas, innebärande att de ackumulerade årsresultaten 2026-2028 ska täcka de 2,8 miljarder kronor som är föremål för åberopande av synnerliga skäl i årsredovisningen för 2023.

Juridisk bedömning

Samråd med regionjurist har inte bedömts nödvändig.

Miljökonsekvenser

Ärendet i sig medför inga miljökonsekvenser. Årsredovisningen finns främst i digital version och trycks i mycket begränsad upplaga.

Samverkan med berörda fackliga organisationer

Samverkan/MBL-förhandling har slutförts på regional nivå den 20 mars.

Uppföljning

Region Skånes årsredovisning 2023 är uppföljningen av Region Skånes verksamhetsplan och budget 2023 med plan för 2024-25.

Carl Johan Sonesson
Ordförande

Lars-Åke Rudin
Regiondirektör